

Głęboki oddech –

pilotażowy powiatowy program profilaktyki
chorób płuc oraz badań przesiewowych
w kierunku POChP

Powiat Płocki
dobrze ułożony

Co to jest POChP?

Przewlekła obturacyjna choroba płuc (ang. chronic obstructive pulmonary disease) - heterogenna choroba płuc, którą charakteryzują przewlekłe objawy ze strony układu oddechowego spowodowane nieprawidłowościami dróg oddechowych (zapaleniem oskrzeli i oskrzelików) i/lub pęcherzyków płucnych (rozedma), prowadzącymi do przewlekłego ograniczenia przepływu powietrza przez drogi oddechowe.

Epidemiologia - czy to częsta choroba?

- Polska – 2-2,5 mln (10% populacji >40 r.ż.)
- trzecia przyczyna zgonów na świecie – 3,4 mln (6%) w 2023 r.

Wytyczne konsultantów krajowych dot. POCHP w opiece koordynowanej 16/02/2024
Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease 2023: Findings from the GBD 2023 Study. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2025.

Objawy

- kaszel
- świszczący oddech
- duszność
- utrata masy ciała
- zaburzenia nastroju

 Mazowsze >> **dla zdrowia** >

Objawy w badaniu lekarskim

- zmiany podczas osłuchiwania płuc
- zmiana budowy klatki piersiowej
- cechy duszności
- sinica

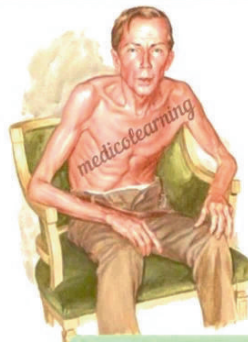
Blue Bloater (Chronic Bronchitis)

Symptoms

- Chronic, productive cough
- Purulent sputum
- Hemoptysis
- Mild dyspnea initially
- Cyanosis (due to hypoxemia)
- Peripheral edema (due to cor pulmonale)
- Crackles, wheezes
- Prolonged expiration
- Obese
- Complications
- Secondary polycythemia vera due to hypoxemia
- Pulmonary hypertension due to reactive vasoconstriction from hypoxemia
- Cor pulmonale from chronic pulmonary hypertension

Pink Puffer (Emphysema)

Symptoms

- Dyspnea
- Minimal cough
- Increased minute ventilation
- Pink skin, Pursed-lip breathing
- Accessory muscle use
- Cachexia
- Hyperinflation, barrel chest
- Decreased breath sounds
- Tachypnea
- Complications
- Pneumothorax due to bullae
- Weight loss due to work of breathing

Diagnostyka

- objawy
- spirometria
- badania obrazowe
- badania krwi

Przyczyny

- narażenie na dym tytoniowy
- zawodowa ekspozycja na pyły, dymy i substancje chemiczne
- zanieczyszczenie powietrza wewnątrz pomieszczeń: spalanie biomasy
- wydarzenia z wczesnego dzieciństwa: wcześniactwo, ciężkie infekcje w dzieciństwie
- astma w dzieciństwie
- czynniki genetyczne

Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease 2023: Findings from the GBD 2023 Study. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2025.

Przebieg choroby

· przewlekły, postępujący

· zaostrzenia

· powikłania ostre i przewlekłe

Leczenie nefarmakologiczne

- zaprzestanie ekspozycji na dym tytoniowy!
- unikanie ekspozycji na zanieczyszczenia powietrza
- szczepienia (grypa, pneumokoki, krztusiec, RSV, SARS-CoV-2)
- utrzymywanie aktywności fizycznej
- właściwe odżywianie

 Mazowsze >> **dla zdrowia** >

Leczenie farmakologiczne

- leki wziewne (dostępne w wielu połączeniach i inhalatorach):
 - rozszerzające oskrzela
 - przeciwzapalne (steroidy)
- leki doustne:
 - steroidy
 - rozrzedzające wydzielinę
 - antybiotyki
- inne (leki biologiczne, opioidy)

Etap niewydolności oddychania

tlenoterapia domowa

opieka paliatywna

leczenie zabiegowe

przeszczepienie płuc

Różnicowanie

- astma
- niewydolność krążenia
- śródmiąższowe choroby płuc
- nowotwory
- gruźlica

Powikłania

- infekcje układu oddechowego
- rak płuca
- schorzenia kardiologiczne
- utrata masy mięśniowej i osteoporoza
- depresja i lęki

Spirometria

- obecnie wszystkie przeciwwskazania mają charakter względny (kardiologiczne, okulistyczne, neurologiczne)
- badanie, podczas którego ocenia się objętość powietrza wydychanego z płuc i wdychanego do nich
- warunkiem uzyskania prawidłowego wyniku i jego interpretacji jest prawidłowe wykonanie manewrów oddechowych zgodnie z instruktażem osoby wykonującej

Spirometria

- wynik prawidłowy - z dużym prawdopodobieństwem wyklucza POChP (z pewnymi zastrzeżeniami)
- wynik nieprawidłowy – wymagana jest próba rozkurczowa (kolejne badanie po podaniu leku wziewnego)
- czasem konieczne są inne badania czynnościowe
- Wynik badania $\neq$ rozpoznanie choroby – konkretny wynik może wynikać z różnych przyczyn/chorób, a jednocześnie ta sama choroba u różnych osób może dawać różne wyniki

Inne choroby układu oddechowego – astma

- początek możliwy w każdym wieku, ale często osoby młodsze
- często występowanie astmy w rodzinie
- często inne choroby alergiczne
- duża zmienność objawów w czasie

Inne choroby układu oddechowego – śródmiażdżowe choroby płuc

- duża grupa chorób
- coraz częściej rozpoznawane
- ustalenie rozpoznania bywa trudne i niejednoznaczne

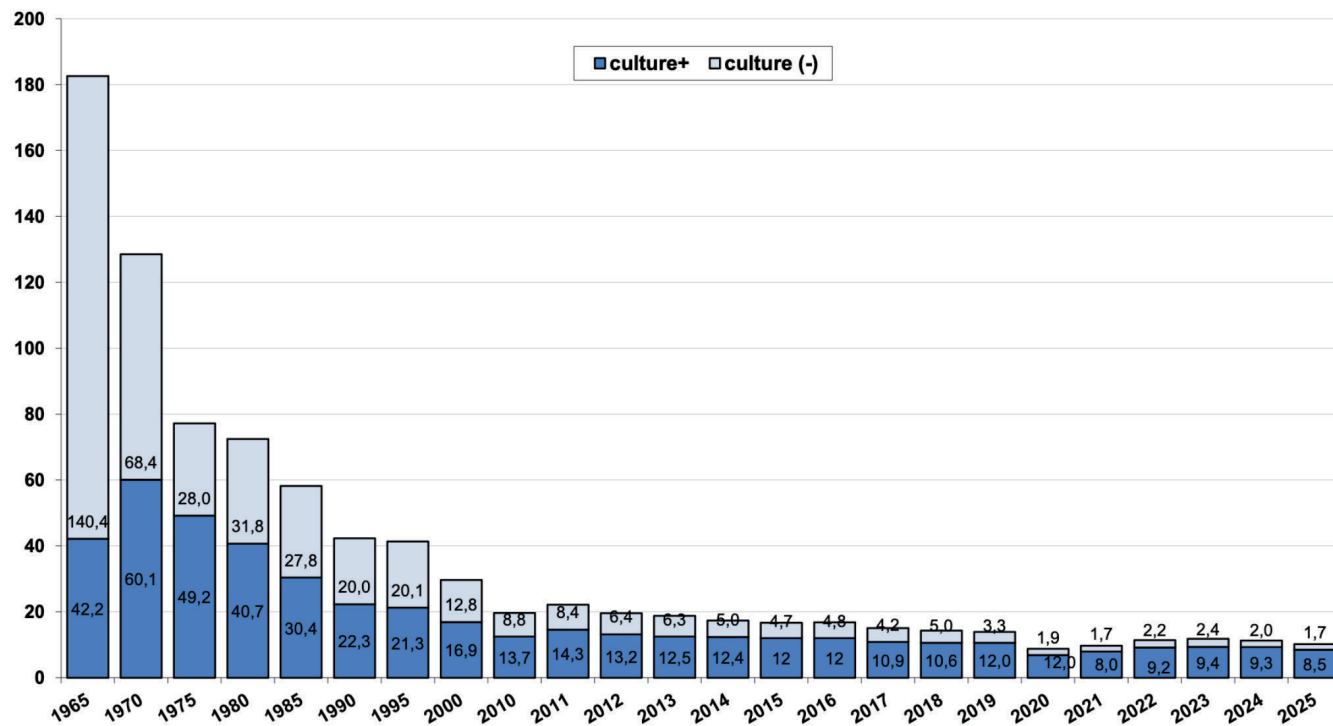

Inne choroby układu oddechowego – gruźlica

- coraz rzadsza, ale nadal jest istotnym problemem opieki zdrowotnej
- przebieg często powolny
- występowanie w ogniskach

Zapadalność na gruźlicę wszystkich postaci w Polsce w latach 1965-2025. Współczynniki na 100.000 ludności.

TUBERCULOSIS NOTIFICATION RATES. POLAND 1965 – 2025. RATES PER 100.000 POPULATION.

Choroby z zakresu innych specjalności

kardiologiczne

reumatologiczne

endokrynologiczne

onkologiczne

Podsumowanie

- objawy chorób płuc często są niespecyficzne i pacjenci z opóźnieniem zgłaszają się do lekarza pulmonologa
- najważniejsza jest profilaktyka i zdrowy styl życia

 Mazowsze **dla zdrowia**

Zadanie pn.

**„Głęboki oddech – pilotażowy powiatowy program profilaktyki
chorób płuc oraz badań przesiewowych w kierunku POChP”
współfinansowano ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego**

